

¡ADELANTE!

jaargang 27 - 2011 nieuwsbrief 1

MET KLEIN KREDIET KUNNEN JONGEREN EIGEN BESTAAN OPBOUWEN

pag. 7

- Tweede Kamer torpedeert LOGO South
- Theater tegen huiselijk geweld
- Casa Latina in Utrecht

NIEUWS EN AGENDA

■ Nicaragua geen partnerland meer

Nicaragua staat niet meer op de lijst van partnerlanden van Nederland. Van oorspronkelijk 33 landen werden er 16 helemaal geschrapt door het nieuwe kabinet, voor Nicaragua en Guatemala komt een beperkt programma: "De bilaterale ontwikkelingsrelatie met Guatemala en Nicaragua wordt weliswaar afgebouwd, maar Nederland trekt zich niet volledig terug uit beide landen. De mensenrechtensituatie, politieke ontwikkelingen en de gevolgen van de grensoverschrijdende criminaliteit in Centraal-Amerika baren Nederland zorgen. Nederland heeft baat bij stabiliteit in de regio, mede vanwege de nabijheid van de Caribische landen van het Koninkrijk. Analoog aan de Britse benadering begint het kabinet een regionaal programma, gericht op de verbetering van de mensenrechtensituatie, het democratiseringsproces en de veiligheidssituatie in Centraal-Amerika." (uit de Focusbrief Ontwikkelingssamenwerking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken). Dat Nicaragua geen partnerland meer is, hebben de Utrechtse VVD en Trots op Nederland als aanleiding genomen voor een actuele motie in de raadsvergadering van 24 maart. Zij kregen geen enkele steun voor het afschaffen van de gemeentelijke steun aan de stedenband tussen Utrecht en León en het stopzetten van de stedenband met ingang van 2014. Ook partijen die kritisch staan ten opzichte van de stedenband steunden de motie niet. CDA en Leefbaar Utrecht wilden niet zomaar een einde maken aan een meer dan 25 jaar durende band.

■ '8 uur overwerken' voor de Vriendschapsband

Op vrijdagavond 25 maart gingen in het Centrum voor Beeldende Kunst Utrecht ruim 70 creatieve en enthousiaste personen belangeloos aan de slag om goede doelen te helpen. Utrechtse bedrijven sponsoren de catering en kantoormateriaal. Er werden onder meer campagnes, reclamefilmpjes, logo's en websites bedacht om goede doelen beter op de kaart te zetten. De Vriendschapsband was een van de zeven goede doelen in Utrecht. Tot 3 uur 's ochtends was een team van 5 creatieve

Creatieve teams aan de slag voor goede doelen Foto: Annemieke Dunnink

professionals (webdesigner, tekstschrijver, communicatieadviseur e.a.) onder leiding van een coach bezig om ideeën uit te werken hoe wij ons netwerk kunnen verbreden. Vooral de sociale media gaan hierbij een belangrijke rol spelen. De taak van onze vertegenwoordigers was het om de hard werkende creatievelingen niet alleen van informatie te voorzien over de stichting, maar ook met verse fruitsap en zelf gemaakte sushi te ondersteunen. Omdat zelfs acht uur overwerk niet voldoende tijd was en de internetverbinding bijna zo zwak was als in León, gaan we samen met 'ons team' door met het uitwerken van de plannen. Meer weten over de landelijke actie? www.achtuuroverwerken.nl

■ Grafisch Lyceum maakt flyers

Stagiaires van het intern leerbedrijf Studio S2B van het Grafisch Lyceum Utrecht gaan flyers ontwerpen voor de projecten van de Vriendschapsband. Begin mei zijn de flyers verkrijgbaar op het kantoor, Oudegracht 36.

■ Ook op Facebook

Staat u op Facebook? Wordt dan vrienden met de Vriendschapsband. Want wij staan er ook op. U kunt ook actief reageren op onze vernieuwde website. Kijk op www.utrecht-leon.nl. De stichting heeft hier een blog waar u kunt reageren op berichten.

AGENDA

■ Fiesta de Mayo

Op zaterdag 28 mei is iedereen welkom bij een benefietfeest voor onze projecten met dansworkshop, muziek van een DJ, hapjes en tropische sfeer. Mede mogelijk gemaakt door Stichting Casa Latina en Club Brillante. Vanaf 21.00 uur in Club Brillante, Biltstraat 337 in Utrecht. Dans mee!

■ Wereldfeest

Ook dit jaar doen we mee met een stand bij het Wereldfeest op zondag 26 juni in het Julianapark in Utrecht. Kijk voor meer informatie op www.utrecht-leon.nl

In dit nummer

Minder geld voor Utrecht-León	3
Scholieren in León dankzij wereldkoffer	5
Voorlichting en theater om huiselijk geweld te stoppen	6
Klein krediet geeft jongeren kans	7
Casa Latina in Utrecht	8-9
Vertrek Enrique López	10
Utrechter in León	11
Festival Wereldfeest	12

MINDER GELD VOOR UTRECHT-LEÓN

De Tweede Kamer zette net voor Kerst een streep door het gemeentelijke ontwikkelingsprogramma LOGO South. Een vreemd besluit als je kijkt welk effect bijvoorbeeld de stedenband Utrecht-León heeft, zo schrijft Han van der Wiel.

Woningbouw in León Zuidoost Foto: Dorien Koppenberg

Het ministerie van Buitenlandse Zaken is vol lof over de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking, het LOGO South programma. Toch schrapte de Tweede Kamer de rijksbijdrage. Door afwezigheid van vier Tweede-Kamerleden kreeg het amendement van Klaas Dijkhoff (VVD) en Ewout Irrgang (SP) om 5,5 miljoen euro van LOGO South naar aids-bestrijding over te hevelen een onverwachte Kamermeerderheid. Bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), die het geld beheert, kwam de tik hard aan. LOGO South richt zich op capaciteitsversterking, het vergroten van de vaardigheden en kennis van het lokale bestuur in ontwikkelingslanden. Goed lokaal bestuur is een voorwaarde voor armoedebestrijding, is de gedachte hierachter. Nederlandse ambtenaren werken samen met collega's overzee, omdat dit veel effectiever en goedkoper is dan het inhuren van dure en commerciële consultants. De collegiale samenwerking richt zich op kerntaken van lokale overheden, zoals het opzetten van een bevolkingsregister, een kadaster, de afvalinzameling en -verwerking, de drinkwatervoorziening of de riolering. Evaluaties van de universiteiten van Utrecht en Amsterdam zijn positief over het programma.

Stedenband

De gemeente Utrecht onderhoudt al ruim een kwart eeuw een stedenband met de Nicaraguaanse universiteitsstad León. Een van de paradepaardjes is de nieuwe wijk León-Zuidoost. Twaalf jaar geleden had León een groot tekort aan betaalbare woningen. De bevolking groeide hard, de economie stagneerde en de woningbouw kwam niet van de grond. Arme stadsbewoners 'kraakten' land,

waarop zij provisorisch huizen bouwden. Er was behoefte aan een structurele oplossing in de vorm van planmatige stedelijke ontwikkeling. Dat werd León-Zuidoost.

Het stadsbestuur koopt grond aan, ontwikkelt een stratenplan, zorgt voor openbare voorzieningen als riolering, elektriciteit en water, en verkoopt de niet te dure kavels aan bewoners. Die bouwen daarop vervolgens hun eigen woningen. Met de opbrengsten van de grondverkoop koopt León nieuwe grond aan. Inmiddels zijn er 3500 kavels gerealiseerd en tweeduizend woningen gebouwd voor twaalfduizend mensen. "Het moet een wijk worden waar je plezierig en veilig kunt wonen en werken", zegt Etienne de Jager, coördinator van de LOGO South-activiteiten van Utrecht.

León heeft Utrecht gevraagd om mee te denken over het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Op basis van initiatieven van wijkbewoners heeft de stad parkjes opgeknapt en verlichting aangelegd. De Verenigde Naties hebben het project uitgeroepen tot voorbeeldprogramma. Het woningbezit blijkt een motor van economische ontwikkeling, want een woning kan voor een bank onderpand zijn bij het verstrekken van een lening. Daardoor zijn de bewoners in staat investeringen te doen in een handeltje of bedrijfje.

Geen speeltje

Universitair hoofddocent Paul van Lindert was de leider van het team van externe wetenschappers dat het LOGO South programma evalueerde en ook de stedenband Utrecht-León volgt hij al vele jaren. "Heel efficiënt", vindt hij. "Het blijkt dat je met weinig mid-

delen veel kunt doen. Het lukt de gemeente om grotere fondsen bij de stedenbandactiviteiten te betrekken. In die zin heeft de stedenband een belangrijk vliegwieleffect.”

In steeds meer ontwikkelingslanden delegeert de overheid kerntaken naar gemeenten. Ambtenaren moeten leren hoe ze een ingewikkelde administratie voeren, burgers bij beslissingen betrekken en kunnen toezien op de uitvoering van bijvoorbeeld de aanleg van wegen of waterputten. “Nederlandse gemeenten kunnen aan dat leerproces bijdragen. Zij zijn daarvoor bij uitstek geschikt.”

De stedenband met León is geen speeltje van het stadsbestuur van Utrecht. Integendeel, zegt GroenLinks-wethouder Frits Lintmeijer. “De stedenband functioneert zo goed omdat hij niet van bovenaf is opgelegd, maar uit de samenleving komt.” De stedenband voorziet volgens hem in een behoefte: de bevolking van Utrecht heeft een mondiale belangstelling en kan op die manier bijdragen aan het realiseren van de millenniumdoelen, de VN-afspraken om armoede en honger wereldwijd terug te dringen. “Dat is voor het college een reden de stedenband te continueren.” In 2010 bedroeg het Utrechtse budget voor de stedenband 290.000 euro.

Katalysator

De gemeentelijke hulp werkt vaak als een katalysator voor andere initiatieven. In Utrecht zijn daar tal van voorbeelden van. Het Milieucentrum Utrecht heeft zich ontfermd over het piepjonge Klimaatbos in León, dat met Utrechtse steun is aangeplant. Het bos van 400 hectare is een alternatieve inkomstenbron voor circa tachtig uitgerangeerde pinda- en katoenboeren, en staat op gedegradeerd land. Dankzij de stedenband werken ook het Universitair Medisch Centrum Utrecht, de Hogeschool Utrecht en de universiteit van León samen. Geneeskundestudenten kunnen co-schappen lopen in León, omgekeerd kunnen Nicaraguanen hier studeren. “León is een interessante stad in een relatief veilige omgeving”, zegt Maarten van Leeuwen, de motor achter deze uitwisseling en radioloog bij het UMC Utrecht. “Door te werken in een heel andere cultuur, met veel minder technologische hulpmiddelen, doen de studenten een wezenlijke ervaring op. Die is verrijkend voor hun latere werk in de gezondheidszorg in Nederland.”

Beurs

Een opmerkelijke partner in de stedenband is Jaarbeurs Utrecht. Die assisteert ondernemers in León bij het opzetten van een beurspark. Adjunct-directeur Rob van der Heijden: “Aanvankelijk wist men in León niet waar men het over had. Er was niks: geen geld, geen idee, geen ruimte, geen expertise.” De initiatiefnemers wilden een beurs om de lokale economie te ondersteunen, Van der Heijden drukte ze op het hart er een nationaal project van te maken. “Het beeld moet ontstaan dat León the place to be is als er iets grootschaligs te organiseren valt.”

Op Van der Heijdens advies heeft León snel grond gereserveerd voor de beurs. “Dan begint de beurs status te krijgen en willen andere bedrijven in de buurt zitten.” Straks gaat de schop de grond in, eind dit jaar is de opening. Jaarbeurs Utrecht en de gemeente Utrecht hebben samen 125.000 euro gedoneerd. Door subsidie van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua en Hivos is nu 267.000 euro beschikbaar. Van der Heijden: “Belangrijker dan geld zijn onze adviezen, van heel praktisch – de plek van de hoofdingang, het aantal parkeerplaatsen, de elektriciteitsvoorziening – tot advies over aandelenemissie en organisatievormen.”

Boomkwekerij voor het klimaatbos Foto: Tabe Tietema

Wederkerigheid

Utrecht is een van de vele gemeenten die staatssecretaris Knapen een bezorgde brief hebben geschreven over het stopzetten van de LOGO South-subsidie. Wethouder Lintmeijer roemt in zijn brief de meerwaarde van het programma: “De expertise van VNG International, en het delen van kennis met andere gemeenten levert een kwaliteitsverbetering en een grotere impact op.” Ook heeft Nicaragua sinds kort een Volkshuisvestingswet, waarin de ervaringen van León zijn verwerkt.

LOGO South werkt dus, stellen betrokkenen. Toch heeft universitair hoofddocent Van Lindert een puntje van kritiek: het ontbreken van echte wederkerigheid. “De Utrechtse ambtenaren die ik heb gesproken, geven hoog op over de samenwerking. Ze zeggen er veel aan te hebben voor hun persoonlijke vorming. Vaak is een verblijf in Nicaragua een eyeopener: ze zien dat hun Nicaraguaanse collega's met weinig middelen toch resultaten boeken. En ze zijn enthousiast over de grote mondigheid en betrokkenheid van de burgers bij lokale ontwikkelingsinitiatieven. Geweldig. Maar wat me verbaast, is dat het zo weinig beklijft in het gemeentelijke apparaat. De direct betrokkenen zijn enthousiast, en er is een groot draagvlak voor de stedenband. Maar wederkerigheid op institutioneel niveau valt niet aan te tonen.” Moet dat dan? “Wel als je uitgaat van een partnerschap. Maar de stedenbanden vormen ook een belangrijke bijdrage aan het wereldburgerschap van de Nederlandse bevolking. In die zin is er wel sprake van wederkerigheid.” Wethouder Lintmeijer: “De stedenband met León vergroot het oplossend vermogen hier. Twee jaar geleden is een grote Utrechtse delegatie op bezoek geweest: mensen van woningcorporaties, de Jaarbeurs, de universiteit, raadsleden, ambtenaren, de wethouder. Dat was niet alleen goed voor de teambuilding, dat kun je ook doen op de Veluwe. Ter plekke hebben ze ingewikkelde problemen moeten oplossen. Dat scherpt de eigen denkracht en leidt tot een leerproces om zelf oplossingen te verzinnen. Vervolgens kijk je met andere ogen naar de problemen hier.”

[Han van der Wiel publiceerde dit artikel eerder in het blad 'Internationale Samenwerking'.](#)

SCHOLIEREN IN LEÓN DANKZIJ WERELDKOFFERS

Op basisschool ‘De Tweeklank’ in Nieuwegein wordt kinderen verteld over de Millenniumdoelen van de Verenigde Naties. Dat in 2015 onder meer alle kinderen over de hele wereld naar school gaan, eerlijke handel (fair-trade) normaal is, extreme armoede en honger zijn uitgebannen en verspreiding van ernstige ziektes zoals aids en malaria zijn gestopt.

Leerlingen van basisschool ‘De Tweeklank’ oefenen een dans, de jongen met het groene shirt is Marron Foto: Ton van den Berg

Marron (9) is blij dat hij naar school mag. De leerling legt uit dat veel kinderen in arme landen dat niet zomaar kunnen: “Die moeten soms werken, terwijl ze eigenlijk zouden moeten leren.” Dat Nieuwegein een Millenniumgemeente is (dus werkt aan Millenniumdoelen) zegt Marron niet zoveel, maar dat kinderen recht hebben op onderwijs spreekt hem zeker aan. “Ik zou willen dat alle kinderen op de wereld naar school gaan. Je kunt er veel leren, maar ook leuke dingen doen zoals dansen. Van dansen word ik altijd heel blij.”

Het dansen van Marron is onderdeel van het project ‘De Wereldkoffer’ dat drie weken lang plaatsvindt op basisschool ‘De Tweeklank’. Doel is leerlingen kennis te laten maken met de Millenniumdoelen en ze meer te weten te laten komen over de omstandigheden van leeftijdsgenoten in Tanzania, Nepal en Nicaragua (en daar specifiek de stad León).

Als afsluiting ervan was er op dinsdag 22 maart een ‘Wereldwinkel’ in het schoolgebouw met een tentoonstelling van alles wat de kinderen gemaakt hebben, verkoop van hapjes uit Nicaragua en mooie spulletjes, een presentatie van een toneelstukje en een dans die de leerlingen hebben ingestudeerd. “De Wereldwinkel is de grote afsluiting”, vertelt docente Kelly Jonker. “Leerlingen verkopen dan ook zelfgemaakte artikelen. Daarmee, en met de verkoop van hap-

jes, steunen we een goed doel uit de Vastenactie: ‘Handen uit de mouwen voor de Filippijnen’.”

Centraal in het project staan de koffers vol met materiaal die onder andere beschikbaar zijn gesteld door COS Utrecht en Stichting Vriendschapsband Utrecht-León. De leerlingen maken dankzij de inhoud van de koffers kennis met kinderen zoals in Nicaragua waar onderwijs volgen niet vanzelfsprekend is. De Vriendschapsband Utrecht-León voerde onlangs nog een campagne zodat kinderen in León naar de basisschool kunnen gaan.

Jonker: “Het project spreekt de kinderen zeer aan. Ze struinen het internet af naar informatie over bijvoorbeeld de schoolkinderen in León.” Een van de sites die ze daarbij tegenkomen is www.ookleonnaarschool.nl van de Vriendschapsband dat een spel bevat waarmee kinderen kennismaken met de Nicaraguaanse Chico.

Om Millenniumdoelen via de Wereldkoffers onder de aandacht te brengen is volgens Jonker een succes: “De thema's zoals onderwijs en hygiëne zijn heel tastbaar en spreken kinderen heel erg aan.” Marron zegt dat hij nu veel meer weet over wonen in Nicaragua. “Er zijn veel bergen, maar te weinig scholen. Ik zou er daarom niet willen wonen. Maar ook omdat ik dan mijn moeder zou missen.”

Ton van den Berg

VOORLICHTING EN THEATER OM HUISELIJK

Drie Leonese organisaties starten samen een project om geweld tegen vrouwen in de buitenwijken van León terug te dringen. Ze doen dat met voorlichting, workshops, actie en volkstheater. De Vriendschapsband ondersteunt het project.

In Nicaragua komt geweld tegen vrouwen vaak voor. Uit cijfers blijkt dat vorig jaar minstens 80 vrouwen zijn vermoord door echtgenoten, vriendjes of familieleden. Daarentegen is het percentage dat echt veroordeeld wordt heel klein. In de plattelandsgedebieden is het probleem nog groter dan in de stad. Hier overheerst het machismo bijzonder sterk en bemoeit de overheid zich niet met het geweld tegen vrouwen en meisjes. En hier is ook het aantal seksueel overdraagbare ziektes bijzonder hoog omdat mannen vaak werk zoeken in het buitenland, waar HIV/AIDS meer voorkomt, en dan besmet terugkomen.

Dat is de reden dat drie Leonese organisaties, de 'Grupo Rural de Mujeres de Goyena', het ruraal cultureel centrum 'Madre Tierra' en de 'Grupo Feminista de León', in 2012 starten met een gezamenlijk project ter preventie van geweld binnen het gezin, tienerzwangerschappen en HIV/AIDS. Zij krijgen daarvoor steun van Vriendschapsband Utrecht-León.

Bertha Sánchez van de 'Grupo Feminista': "Het is voor het eerst, dat drie organisaties met ieder een eigen inbreng en methodologie gaan samenwerken." Daniel Pulido van 'Madre Tierra' voegt daaraan toe: "Een goede coördinatie en een gezamenlijke verrijking van de methodologie is zelfs een voorwaarde, om het geweld beter aan te kunnen pakken." Zo zal Madre Tierra zich concentreren op beeldende kunst en volkstheater. Lokale acteurs vertalen de sociale problemen in korte voorstellingen. Die voorstellingen gaan samen met educatieve sessies, waarbij alternatieven voor het geweld worden gezocht. Daarnaast mobiliseert de Grupo Feminista vrouwen om de straat op te gaan om op te komen voor vrouwenrechten. Bij de Mujeres de Goyena ligt het accent op workshops voor vrouwen en het geven van voorlichting.

Volkstheater als inzet om bewustwording te veranderen. In Nicaragua werkt dat goed. Het maakt identificatie met het stuk

Bertha Sánchez van de Grupo Feminista in gesprek met journalist José Luis González Foto: Gioconda Arostegui

Een krachtvolle manifestatie op 17 maart in León Foto: Gioconda Arostegui

door de toeschouwers mogelijk. Op deze manier kan men de mensen dicht op de huid zitten en doordringen in het privé-leven zonder persoonlijk te worden. Daniel Pulido: "Het geheim van het succes van dit soort theater is het aansprekende en speelse karakter ervan. Wij maken stukken die grappig zijn, maar ook herkenbaar zonder dat het heel persoonlijk is." Het maakt de drempel laag voor de wijkbewoners om na afloop hun mening te zeggen en te erkennen dat er een probleem bestaat. Vanuit dat bewustzijn kunnen ze op zoek gaan naar oplossingen. Ook al gaat iemand niet meteen van gedrag veranderen, maar hij of zij is wel aan het nadenken gezet.

"Wij proberen al 10 jaar een cultuur te creëren waarin geweld niet wordt geaccepteerd", aldus Bertha Sánchez van de 'Grupo Feminista de León', waarin 25 vrijwilligers actief zijn. "Wij doen dat door exemplarische gevallen voor het voetlicht te brengen. Zo hebben we ons ingezet voor Amalia, een vrouw met kanker die zwanger was en een abortus wilde. Door die wens liep ze het risico veroordeeld te worden, omdat de therapeutische abortus in Nicaragua strafbaar is."

In dit project wil Grupo Feminista vrouwen mobiliseren om de straat op te gaan om duidelijk te maken dat veel te veel vrouwen slachtoffer zijn van mishandeling in huiselijke sfeer. De plattelandsvrouwen krijgen door goede voorlichting moed om voor zich zelf op te komen en te vechten voor hun rechten. Die voorlichting gaat over seksuele gezondheid, vrouwenrechten, slachtofferhulp en de vicieuze cirkel van geweld, over zelfbewustzijn en autonomie krijgen.

Toch is het niet alleen een 'vrouwenzaak'. Voor het streven naar een cultuur die vrij is van geweld, is ook de steun van mannen nodig. Dat gebeurt ook. Een voorbeeld is René Vanegas Morales, wijkleider en adviseur van de vrouwengroep uit Goyena. Hij geeft cursussen aan jongeren en boerinnen om te leren leiding te nemen en te geven, niet alleen in Goyena, maar ook in andere buitengebieden. Dit is ook een doel van het project: 60 vrouwen zullen worden geschoold tot wijkvoorlichters. Studentes, vrouwelijke wijkleiders

GEWELD TE STOPPEN

en economisch actieve vrouwen, jongeren en ouderen: door het verwerven van kennis en zelforganisatie verliezen zij hun angst. Zij zorgen voor duurzaamheid van het project door informatie aan anderen door te geven.

Pulido, Sánchez en Vanegas vinden het belangrijk dat vrouwen hun rechten kennen. Veel vrouwen doen geen aangifte. Dat aantal kan

stijgen wanneer ze weten hoe de juridische procedures van aangifte en strafvervolgning verlopen. Daarnaast wil het project ook (mogelijke) daders aanspreken. Door ze te confronteren met de rechten van de vrouwen en te laten zien wat er gebeurt als die rechten geschonden worden, willen de organisaties een andere cultuur creëren waarbij seksueel geweld wordt voorkomen. Alleen wanneer iedereen samenwerkt en bereid is de cultuur te veranderen is het mogelijk de pandemie van huiselijk geweld te stoppen.

Help ons om € 15.000,- in te zamelen!

Steun dit project met een aftrekbare gift op

giro 554 81 82 o.v.v. 'Preventie van geweld'

José Luis González (journalist en correspondent van de Nicaraguase krant Nuevo Diario)

Vertaling: Corrie van de Weerd

KLEIN KREDIET GEEFT JONGEREN EEN KANS

Jongeren in León kunnen met een kleine lening een eigen bedrijf starten. Bovendien krijgen ze steun bij het opzetten van dat bedrijf. De Vriendschapsband zamelt geld in om dit project te ondersteunen.

Griselda de la Concepción López Hernández is een jonge vrouw van 21 jaar, getrouwd en moeder van een dochter. Afgelopen jaar kon zij met haar gezin nauwelijks het hoofd boven water houden. Haar man was werkloos en zij verdiende heel weinig als verkoopster in een kledingwinkel in León. Zij waren afhankelijk van de hulp van haar moeder. Inmiddels is er veel gebeurd. Griselda heeft dankzij een krediet van 820 dollar een stand kunnen opzetten naast de kathedraal in León. Hier verkoopt zij kleding en haar man helpt haar met het bedrijf. De economische situatie van het gezin is vooruitgegaan, Griselda is blij met het eigen inkomen en kan het krediet ook terugbetalen. De jonge vrouw onderstreept het belang van de cursussen die zij bij Fundación León 2000 heeft gevolgd. Zij heeft geleerd hoe zij de winst het best herinvesteert en het krediet moet beheren.

Bij een bank was Griselda nooit in aanmerking gekomen voor een krediet omdat zij de gevraagde zekerheden niet kon bieden. Zij is dankbaar voor het vertrouwen in haar als jonge ondernemer en trots op de kans om haar situatie zelf te kunnen verbeteren.

Dit is een voorbeeld hoe kansarme jonge volwassenen, die geen toegang hebben tot reguliere financiering, de kans krijgen om hun droom van een eigen bedrijfje waar te maken. Zo kunnen zij zich uit de vicieuze cirkel van de armoede bevrijden en een toekomst opbouwen voor zichzelf en hun gezin. Want in Nicaragua leeft bijna de helft van de bevolking in armoede. Met behulp van microkrediet krijgen mensen de mogelijkheid zelfstandig hun economische positie te verbeteren.

De Leonese organisatie 'Fundación León 2000' start daarom in 2012 een microkredietproject met steun van Stichting Vriendschapsband

Steun de beginnende ondernemers in León met

een aftrekbare gift op giro 554 81 82 o.v.v.

'Microkredieten!' Help ons om

€ 15.000,- in te zamelen voor dit project!

Griselda met haar eigen bedrijfje Foto: Gioconda Arostegui

Utrecht-León. Jonge ondernemers kunnen een lening aanvragen van maximaal 900 dollar. De kredieten gaan bij voorkeur naar vrouwen. De ervaring heeft namelijk geleerd dat vrouwen beter terugbetalen dan mannen. Zij gebruiken hun inkomen bovendien meer voor huishoudelijke zaken en familiedoelstellingen.

Voorwaarde voor het verstrekken van een krediet is dat aanvragers een bedrijfsplan laten zien, een beroepsopleiding hebben gevolgd of al bezig zijn met het opzetten van een eigen bedrijfje. In cursussen bij Fundación León 2000 leren zij bedrijfsvoering, marktonderzoek en omgaan met kredieten. Fundación León 2000, die contacten heeft met opleidingsinstellingen en beroepsorganisaties om hen van advies te dienen, begeleidt de kredietnemers individueel op het hele traject. Elke twee weken wordt bekeken of er problemen zijn, bijvoorbeeld met de boekhouding of bij interne bedrijfsaangelegenheden. De jonge ondernemers worden dan gesteund bij het vinden van een oplossing. Zij krijgen dus niet alleen het startkapitaal voor een eigen bedrijfje, maar ook intensieve technische begeleiding.

Corrie van de Weerd en Katrin Sturhan

'LATINO CULTUUR IS MEER DAN SALSA EN MERENGUE'

Dia de Mexico, Noche Peruana, een Caribische avond: enkele van de activiteiten die Casa Latina organiseerde. Casa Latina is een migrantenorganisatie voor Latijns-Amerikanen, die zich richt op het organiseren van culturele activiteiten en workshops voor persoonlijke groei. Een gesprek met Kenymaria Olivares, voorzitter van de stichting, over Casa Latina en Latijns-Amerikaanse migranten in Utrecht.

Salsafeest met Casa Latina
Foto: Casa Latina

"Toen ik in 1990 naar Nederland kwam, was er geen organisatie voor Latijns-Amerikanen. Ik sloot me aan bij stichting Miguel Hernández, een stichting voor Spanjaarden in Utrecht." Kenymaria realiseerde zich met enkele andere vrouwen dat bijna elke migrantengroep een eigen stichting had, maar Latijns-Amerikanen niet, terwijl er wel veel latinos waren in Utrecht.

Om die reden werd Mujeres Latinas opgericht en geregistreerd bij de gemeente. Onder die naam kreeg de stichting echter teveel het karakter van een vrouwenbeweging, en zij werden daarom door de gemeente naar het samenwerkingsverband voor activiteiten voor vrouwen gestuurd, IDEA. "Maar dat was niet de bedoeling want we wilden een stichting voor iedereen zijn. In 2005 is toen de naam veranderd naar Casa Latina, iets neutraals, een 'huis', waar iedereen zich welkom voelt. Casa Latina heeft ongeveer 500 mensen op de mailinglist, er zijn ongeveer 300 leden die geregeld komen. Casa Latina is open voor iedereen, of je nu een Latijns-Amerikaanse achtergrond hebt of niet. Ons publiek is heel gevarieerd."

"De missie van Casa Latina is diversiteit en integratie te bevorderen, door de Latijns-Amerikaanse cultuur op een toegankelijke manier te delen. De stichting wil laten zien, ook aan de gemeente, dat ze haar missie serieus neemt. Ze heeft diversiteit tot in haar

bestuur doorgevoerd, dat bestaat uit mensen van allerlei achtergronden en leeftijden."

"Bij de stichting Miguel Hernández organiseerden wij onze eerste activiteit, 'El Día de la Raza', de herdenking van de dag dat Columbus voet aan land zette in Amerika. Er was speciale aandacht voor de aantasting van de indiaanse cultuur. Voordat we die activiteit organiseerden, kregen we eerst een cursus van de gemeente, waarin we leerden over een stichting: wat is een bestuur, wat zijn de taken van de voorzitter en de vice-voorzitter, hoe organiseer je een activiteit etc."

Veel activiteiten

Elke maand organiseert Casa Latina culturele thema-avonden in Club Brillante, zoals 'El Día de México', en een Caribische avond. Muziek, dans en eten uit het themaland of regio spelen op deze avonden een grote rol. Tussen 2007 en 2009, toen Casa Latina nog in hetzelfde gebouw als de Stichting Vriendschapsband Utrecht-León zat, de Kargadoor, werd elke maand een Latijns-Amerikaanse film vertoond.

Casa Latina geeft ook verschillende workshops voor 'persoonlijke groei' met thema's als gemengde stellen, identiteit en alcohol en

drugs. Deze workshop gaan over de behoeften van immigranten. "Ik ben in mijn leven vier keer geïmmigreerd, en ik weet dat er speciale vragen zijn waar immigranten mee zitten. Gemengde gezinnen of gemengde stellen hebben ook specifieke vragen, zoals of het verstandig is om een kind meertalig op te voeden. Het helpt dan om in een workshop samen hierover te praten en ervaringen te delen. Bij de workshops wordt vaak een deskundige uitgenodigd, en er is altijd een tolk aanwezig."

Voor deze workshops krijgt Casa Latina subsidie van de gemeente. De gemeente wil op tal van activiteiten bezuinigen. "Je ziet wel dat ons soort organisaties steeds creatiever moet worden. Het is een soort 'survival of the fittest'."

Casa Latina werkt samen met verschillende organisaties: met de Stichting Vriendschapsband Utrecht-León was er in 2009 een groot feest met Frank Torres en band, waarvan de opbrengst naar het onderwijsproject ging. Met Sophie's Voice, een wereldmuziek-koor uit Utrecht, hebben zij een Latijns-Amerikaans weekend georganiseerd en geld opgehaald voor straatkinderen in Bolivia. Zij hebben samengewerkt met Stichting Kibra Hacha, een Antilliaanse stichting, en Stichting Miguel Hernández.

"Ik zou het goed vinden als we geld wisten binnen te krijgen voor een eigen gebouw en om een impuls te geven aan de Latijns-Amerikaanse folklore, die veel verder gaat dan salsa en merengue. Latijns-Amerikaanse muziek is afkomstig uit drie continenten: Europa, Afrika en Amerika. Er zijn zoveel muziekstijlen in Latijns-Amerika die allemaal invloeden hebben uit deze drie verschillende regio's."

Latinos in Nederland

Kenymaria woont nu bijna twintig jaar in Nederland. "Ik vind dat de Nederlander heel nieuwsgierig is naar andere culturen. Heel geïnteresseerd. Tegelijkertijd is Nederland een gesloten maatschappij en is het moeilijk voor immigranten om nieuwe mensen te leren kennen. De mensen hebben weinig tijd en ruimte in hun leven vrij voor nieuwe contacten. Een voorbeeld: Latijns-Amerikanen zouden je uitnodigen om te komen eten, maar die cultuur is hier niet. Mensen nodigen je niet snel bij zich thuis uit. Dit is een land waar de gemeente het initiatief moet nemen om tegen de Utrechtse te zeggen: 'nodig eens iemand uit om mee te eten'. In de Latijns-Amerikaanse cultuur is samen eten delen echt een genot. In Latijns-Amerika is geld vaak een beperking, maar als iemand een redelijk inkomen heeft, zal hij de hele avond besteden aan samen eten, samen zijn."

"De latinos zijn niet een georganiseerde groep. Ze worden de latinos genoemd, maar ze zien zichzelf niet zo en bekijken zichzelf meer per land. Maar niemand voelt zich beledigd door de term 'latino'. Er zijn veel verschillen, maar er zijn ook veel overeenkomsten."

Virry Schaafsma

Voor meer info: www.casalatina.nl

Voorzitter Kenymaria Olivares en vice-voorzitter Damian Winkelman
Foto: Virry Schaafsma

Op zaterdag 28 mei organiseren de Stichting Vriendschapsband Utrecht-León, Casa Latina en Club Brillante een 'Fiesta de Mayo' (met dansworkshop, DJ en lekkere hapjes). De opbrengst gaat naar de projecten van de Stichting Vriendschapsband Utrecht-León.

SPAANS
trainingen en conversatie, alle niveaus
in en bij Utrecht en in Spaans Pyreneeëndorp
voor groepjes speciaal aanbod Spaans voor Nicaragua

contacto
Spaans leren met gevoel voor cultuur

www.contactospaans.nl * info@contactospaans.nl
Marjanne Hoitsma * 030 - 63 79358
jaarlijks in maart open info- en muziekavond

WISSELING VAN DE WACHT

Enrique López, directeur volkshuisvesting van de gemeente León besloot eind januari een andere weg in te slaan. Hij was twaalf jaar lang projectleider voor het stadsuitbreidingsprogramma León Zuidoost. Hij was daarmee de steun en toeverlaat van alle Utrechtse adviseurs voor het programma.

De hoop is natuurlijk dat de kennis over stadsontwikkeling die in de afgelopen jaren werd opgebouwd niet bij de persoon van Enrique is blijven hangen maar binnen de gemeente León een vaste plek heeft gekregen. We gaan er daarom van uit, dat we ons geen zorgen hoeven te maken over de toekomst van de volkshuisvesting. Het team

leveren. Ik heb 12 jaar voor dit programma gewerkt, maar bovenal heb ik een speciale band opgebouwd met het werk zodat het meer is geworden dan alleen werk. Het is iets wat mijn hart heeft gewonnen, het is een deel van mijn leven, ik woon in León en ik houd van León. Ik wilde met mijn visie op dit project echt bijdragen aan de toekomst van deze stad.

Zul je de Holland en de werkbezoeken aan Utrecht missen?

Ik denk het wel. Ik vond het leuk om door de straten te wandelen. Utrecht is een mooie stad en ik ken er verschillende mensen waarvan ik weet dat ze me waarderen.

Jeen Kootstra werkt bij het projectbureau Leidsche Rijn. Hij adviseert over woningbouw in León Zuidoost en was in februari in León om kennis te maken. Aan Jeen stelden we de volgende vragen:

Wat viel je het meest op in León?

Wat mij opviel aan León is dat het een mooie en overzichtelijke stad is met een koloniaal centrum waar veel op loopafstand is te bereiken (dit in tegenstelling tot Managua). León lijkt mij een erg prettige stad om in te leven.

Was het wat je ervan had verwacht na alle verhalen en vergaderingen in Utrecht?

Naar aanleiding van alle verhalen en vergaderingen in Utrecht klopten mijn verwachtingen van León min of meer. Bijvoorbeeld zowel de armoede als de welvaart die je meemaakt, of de vergaderingen die erg 'dynamisch' verlopen. Wat mij meeviel aan de stadsuitbreiding van León Zuidoost is dat in alle woonbuurten in meer of mindere mate gebouwd werd, danwel delen bouwrijp gemaakt werden, terwijl mijn beeld was dat alle bouwrijp gemaakte kavels er verwaarloosd bij zouden liggen.

Wat ga je er mee doen?

We hebben in een week tijd veel mensen en partijen gesproken die een rol spelen bij de realisatie van León Zuidoost. Je ziet dat zowel gemeente als corporaties als ontwikkelaars opdrachtgever kunnen zijn voor de bouw van huizen, waarbij elke woningbouwproject weer zijn eigen specifieke financiering kent. Ik hoop een rol te kunnen spelen in het versnellen van de woningbouwproductie in León Zuidoost met de diverse partijen en financieringsconstructies die er zijn.

Desirée van de Ven

Enrique López (2e v.l.) in gesprek met bewoners van León Zuidoost
Foto: Dorien Koppenberg

moet de taken kunnen overnemen. Maar we zullen Enrique als betrouwbare en betrokken partner natuurlijk wel missen. Daarom legden we hem de volgende vragen voor:

Wat vond je het meest bijzonder aan de samenwerking tussen Utrecht en León?

Ik denk dat het permanente contact tussen Utrecht en León heel bijzonder is. Er was altijd interesse vanuit Utrecht in het project in León en we kregen op alle ontwikkelingen analyses en nieuwe voorstellen.

Denk je dat León wat aan de samenwerking met Utrecht heeft gehad?

In het geval van de stadsuitbreiding denk ik dat zowel de gemeente León als de bevolking veel baat heeft gehad van dit programma. Deze stadsuitbreiding heeft een spoor nagelaten in de geschiedenis van de stad.

Welke waarde heeft dit werk voor jou gehad?

Ik heb altijd gewerkt met het idee concrete en goede resultaten te

'BLIJ DAT IK IN NEDERLAND GEBOREN BEN'

Wie ben je en wat heeft je in León gebracht?

Mijn naam is Elisa van Woudenberg, ik ben 55 jaar, getrouwd en heb twee kinderen. Na veel omzwervingen via het internet ben ik in Nicaragua terecht gekomen. Een land wat nog niet zo toeristisch is. Alhoewel je dat hier in León niet zou zeggen. Er zijn hier veel Amerikanen en Noren. De stad is levendig en inmiddels goed te overzien. Dat heeft me wel een paar dagen gekost trouwens, omdat je hier geen straatnamen hebt!

Ik ben hier naar toe gekomen om vrijwilligerswerk te doen. Aan een groep kinderen hier in León geef ik Engelse les. En dankzij geld dat ingezameld is in Nederland door familie, vrienden en basisschool 'Het Vogelnest' in Nieuwegein, heb ik praktische hulp kunnen bieden aan diverse projecten in en buiten León. Basisscholen kregen studieboeken, knutselmateriaal en schoolmeubels. Daarvoor ben ik met Gioconda (de vertegenwoordiger van de Vriendschapsband) behoorlijk op pad geweest. Want voor de boeken moet je bijvoorbeeld in Managua zijn. En het transport van een koelkast op de laadbak van een auto naar een schoolje op het platteland is een nogal avontuurlijke en tijdrovende actie.

Wat is je indruk van León?

León is een fascinerende en levendige stad. Met veel kerken, musea, markten en studenten. En met ontzettend veel eetgelegenheden waar je de traditionele Nicaraguaanse gerechten kunt bestellen, maar waar je ook op straat eten, fruit, snoep, sigaretten en nog veel meer kunt kopen.

Wat valt je op aan de Nicaraguanen?

Ik heb het geluk gehad om verschillende families te kunnen bezoeken in León. Een super gastvrije ontvangst staat je te wachten en voor dat je het weet krijg je eten en/of drinken aangeboden. Ook buiten León op het 'platteland' heb ik verschillende projecten bezocht en heb daardoor een kijkje kunnen nemen in het leven daar. Ik heb

Elisa tijdens de Engelse les Foto: Gioconda Arostegui

heel erg vaak gedacht dat ik super blij ben dat ik in Nederland geboren ben!

Wat is het leukste dat je tot nu toe hebt meegemaakt en wat het minst leuke?

Het leukste wat ik heb meegemaakt is de bijzonder vriendelijke en gastvrije ontvangst van families waar ik op bezoek was, terwijl de meeste mensen die ik ontmoet heb heel erg weinig geld te besteden hebben. En ik heb wel honderd knuffels en hartverwarmende reacties gekregen van ouders en leerkrachten.

Het minst leuke vind ik de grote armoede die ik overal om me heen zie. Er zijn veel mensen die op straat leven. Er is een veel en veel te groot verschil tussen arm en rijk. Dat is zo schrijnend en oneerlijk om te zien! Buiten León leven veel mensen in huizen die je eigenlijk geen huizen kunt noemen. De huizen bestaan uit wat houten planken en zinkplaten dienen als dak! Het is nu een droge periode in Nicaragua, maar ik moet

er niet aan denken wat er gaat gebeuren als het regenseizoen aanbreekt.

Het is ontzettend vuil op straat. Plastic, hout, rubber, papier.... alles wordt gewoon op een hoop geveegd en dan gaat de fik er in!!!

Welke verschillen en overeenkomsten zie je tussen het leven in León en Utrecht?

Het leven in León speelt zich veelal op straat af. De meeste huizen zijn open, weliswaar met een hek ervoor, en je kunt bijna overal naar binnen kijken. Het valt me ook op dat het vooral de vrouwen zijn die hun waar op straat verkopen en dus ook het geld verdienen. De scholieren dragen hier allemaal een uniform, wat in Nederland ook een goed idee zou zijn. Dan heb je niet het gezeur over wie welke kleding draagt! Maar dat is natuurlijk niet meer te realiseren.

Voor uitgebreide reisverhalen van Elisa kijk op: www.mamaelisa.waarbenjij.nu

WERELDFEEST IS FESTIVAL VAN DE DIALOOG

Het Julianapark zal zondag 26 juni weer in het teken staan van het Utrechtse Wereldfeest. Het festival wil het andere geluid laten horen, muziek met spannende crossovers. Het thema is de dialoog. “Mensen uit welke cultuur dan ook moeten met elkaar in gesprek blijven.”

Impressie van het Wereldfeest in 2010

Foto: Daan Bramer

Hiphopmuziek met invloeden van traditionele Arabische muziek. Een Balkanorkest met opzweepende ritmes. Dit zijn de voorbeelden waar de programmering van het Wereldfeest naar op zoek is. “We willen nieuwe geluiden laten horen. Groepen die iets nieuws neerzetten en die elementen vanuit verschillende culturen in hun muziek tot uitdrukking brengen”, legt Esther Lubberding, woordvoerder van het Wereldfeest, uit.

Maar het Wereldfeest is meer dan alleen enkele bands op het hoofdpodium. In het hele park is een randprogrammering met onder meer een kinderprogramma, een urbantalent area en een bazaar. Er wordt samengewerkt met tal van organisaties. Lubberding: “Thema van het gehele festival is de dialoog. We hebben zoveel culturen en iedere cultuur heeft zijn eigen gezicht. Je moet niet met de ruggen naar elkaar toe gaan staan, maar kennismaken met elkaar. Dat willen we in de praktijk brengen. Niet alleen met muziek, maar op een heleboel manieren. Zo denken we aan een project rond een kapper. Iedere cultuur gaat anders om met zijn haarverzorging. De een heeft kort haar, de ander kiest voor afro of krullen. Bovendien is een kapper bij uitstek een plek waar je met elkaar praat.”

Het Wereldfeest is al elf jaar een Utrechts feest met ook veel

aandacht voor Utrechtse culturele projecten. Zo heeft de Vriendschapsband Utrecht-León altijd een stand en heeft de stichting voor verschillende programmaonderdelen gezorgd. Zoals een kindervoorstelling met Nicaraguaanse theatermakers en de muziekgroep van Frank Torres. Ook dit jaar zal de Vriendschapsband weer met een stand op het festival aanwezig zijn.

Jaarlijks trekt het Wereldfeest zo'n 20.000 bezoekers. Die komen voor de muziek, maar ook voor de sfeer. Lubberding: “Wij zijn geen politieke organisatie. We zijn er voor iedereen en willen de dialoog tussen culturen stimuleren. Je zou dat een statement kunnen noemen.” Daarbij wil het Wereldfeest ook meer jongeren bereiken. Met de programmering wordt ook gezocht naar bands die voor jongeren aantrekkelijk zijn. Genoemd worden ‘La Pegatina’, een energieke Spaanse patchanka-band die doet denken aan ‘Manu Chao’, maar ook een dosis punk en ska toevoegt, de Belgische band ‘Krema Kawa’ die ook al ‘Manu Chao’ combineert met Arabische en Afrikaanse elementen, de Tilburgse formatie ‘Boef en De Gelogeerde Aap’ die dubstep, hiphop en electro met elkaar mengt.

Ries Agterberg

Kijk voor meer info op www.wereldfeestutrecht.nl

Colofon

De Nieuwsbrief is een uitgave van Stichting Vriendschapsband Utrecht-León. De Stichting werkt samen met organisaties in León aan het verbeteren van de levensomstandigheden van de bevolking in de Utrechtse zusterstad in Nicaragua. De Stichting stimuleert contacten en uitwisseling tussen vergelijkbare organisaties in Utrecht en León. In de Nieuwsbrief geeft de Stichting informatie

over de situatie in León en Nicaragua, de voortgang van de projecten en de activiteiten in Utrecht. De Nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar.

Redactie: Ries Agterberg, Corrie van de Weerd, Virry Schaafsma en Katrin Sturhan
Foto voorkant: Gioconda Arosteguí
Ontwerp: Pakweg, Utrecht
Druk: ZuidamUithof Drukkerijen, Utrecht

Stichting Vriendschapsband Utrecht-León
Oudegracht 36,
3511 AP Utrecht
030-236 42 82
info@utrecht-leon.nl
www.utrecht-leon.nl
Uw aftrekbare bijdrage voor projecten is welkom op giro 5548182 t.n.v.
Stichting Vriendschapsband Utrecht-León.